

LBRIS

We know
books

Wolfram zu Mondfeld
Barbara zu Wertheim

**SCOALA
,
GLADIATORILOR**

editura rao

LUBBE
MONDFELD, WOLFRAM ZU

We know
books

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

MONDFELD, WOLFRAM ZU

Școala gladiatorilor/Wolfram zu Mondfeld, Barbara zu Wertheim;
trad.: Ramona Tarka. - București: Editura RAO, 2010

ISBN 978-606-8251-10-3

I. Wertheim, Barbara zu

II. Tarka Ramona (trad.)

821.112.2-31=135.1

Editura RAO

Grupul Editorial RAO

Str. Turda nr. 117-119, București, România

www.rabooks.com

www.rao.ro

WOLFRAM ZU MONDFELD

BARBARA ZU WERTHEIM

Die Schule der Gladiatoren

© 2005 by Verlagsgruppe Lübbe GmbH&Co.KG,

Bergisch Gladbach

Toate drepturile rezervate

Cu ilustrații de Wolfram zu Mondfeld și Jan Balaz

Hartă de Helmut W. Pesch

Traducere din limba germană

RAMONA TARKA

© Editura RAO

pentru versiunea în limba română

octombrie 2010

ISBN 978-606-8251-10-3

Doamnei Anastasia Eder,
fără de care probabil că nu am fi scris
această carte, chiar dacă a avut anumite
probleme legate de conținutul ei
sângeros.

Lui Wolfram Michael
Print de Löwenstein-Wertheim-Freu-
denberg, „tribunul“ unei noi armate.

Precum și lui Felix, marele domn
pisicesc, care timp de peste douăzeci de
ani ne-a însoțit viața cu nedezmintită
loialitate și căruia am avut ocazia să îi
ridicăm în această carte un mic
monument.

Cuprins

Epistula	10
LIBER PRIMUS	12
Prolusio Bătăușul	14
Interlusio Școala Felix Felix	36
Ludus I Etruscul	54
Ludus II Dimachaerus	91
Interlusio Pompei	116
Ludus III Scandalul	127
Ludus IV Dublă libertate	150
Ludus V <i>Invitația împăratului</i>	172
Interlusio <i>Roma</i>	218
Ludus VI <i>Jocurile împăratului Nero</i>	232

LIBERIS

We know
books

LIBER SECUNDUS 290

Ludus VII *La căsuța de vacanță a împăratului Nero* 292Ludus VIII *Zvârcolirea gigantilor* 328Ludus IX *Împăratul cântă* 354Ludus X *Roma în flăcări* 402Ludus XI *Creștinii dați la lei* 460Ludus XII *Conspirația* 504

LIBER TERTIUS 552

Ludus XIII *Oracolul* 554Interlusio *Împărații* 582Ludus XIV *În umbra revoltei* 600Ludus XV *Sfârșitul și un nou început* 647Ludus XVI *Dincolo de Alpi* 694Ludus XVII *Blestemul* 740Ludus XVIII *Pe ziduri* 781Finis Ludi *Mons Vesuvius* 829

Epistula 864

APPENDIX 867

Gladiatorii 869

Indice de nume 879

Mulțumiri 885

Harta Imperiului Roman 888

Epistula

6 septembrie, anul 832 *ab urbe condita*¹

în primul an al domniei
ilustrului împărat Flavius Titus
(79 d.Hr.)

Scorpio Sempronius Felixianus
il salută pe nobilul Gaius Plinius Caecilius Secundus.

Nici după mai bine de o săptămână de la vizita pe care ne-ați făcut-o după catastrofă – din care și voi abia ați scăpat și care l-a costat viața pe prea nobilul vostru unchi, Gaius Plinius Caecilius Primus – nu am mai auzit nimic de prietenul vostru – prietenul nostru – Tarquinius Sempronius Felixianus și nobila sa soție, Lucia Aurelia Prisca, darămite să îi vad. Nu am primit alte vești nici de pe celelalte domenii și din celelalte case ale lor, pe care le-am înștiințat în această privință.

După cum v-am informat deja, cercetările mele au dus la concluzia că cei doi au fost văzuți ultima dată pe când intrau grăbiți pe Via Theatri, situată între Marele forum și Forumul triunghiular, pentru a o salva pe Paulina Aurelia Gallina, femeie bătrână și aproape oarbă, mătușa nobilei Lucia Aurelia Prisca. Voi, nobile Plinius, ați putea vorbi despre *fatum* – „destin” –

¹ *ab urbe condita* – „de la întemeierea orașului [Roma]”, eveniment care a avut loc, după cum spune legenda, în anul 753 î.Hr.

pentru că între timp matroana fusese dusă deja pe plajă de către libertii ei loiali, se aventurase în largul mării, în ciuda valurilor agitate, și fusese preluată de unul dintre vasele răposatului vostru tată.

Bănuiala că prietenul vostru – prietenul nostru – Tarquinius Sempronius Felixianus și nobila sa soție, Lucia Aurelia Prisca, nu mai sunt în viață se pare că este – oricât de dureros ar fi acest lucru nu doar pentru voi, ci mai ales și pentru mine personal – o certitudine.

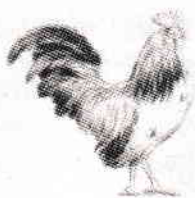
Cu atât mai mult, nobile Gaius Plinius, rugămintea voastră de a consemna povestea vieții lui Tarquinius Sempronius Felixianus nu este pentru mine doar o rugămintă, ci și o misiune personală.

LIBRIS

We know
books

LIBER PRIMUS

*Anii 808–814 ab urbe condita,
din al treisprezecelea an al domniei
divinului împărat Claudius până în al șaselea an
al domniei divinului împărat Nero.
(55–61 d.Hr.)*

Prolusio

Bătăușul

Summa rudis

Luna mai, anul 808 *ab urbe condita*,
în al treisprezecelea an al domniei
divinului împărat Claudius
(55 d.Hr.)

Iertăți, nobile Plinius, dacă voi îndrăzni să vorbesc mai întâi despre propria persoană, însă destinul lui Tarquinius Sempromius Felixianus și cel al nobilei sale soții, Lucia Aurelia Prisca, sunt atât de strâns împletite cu destinul meu, încât nu aș putea să povestesc viața prietenului meu, fără să amintesc și de propria viață...

Pe atunci, numele meu era „Eppor“.

Sunt cel de-al doilea fiu al lui Cimiâr cel Bătrân și provin din micul cătun Cimiacum, situat în sus pe faleza râului Licias, în apropiere de Abodiacum.

Abodiacum este avanpostul roman de la cotitura râului Licias, râu care pornește de pe versanții Alpilor și curge spre nord prin Vindelicia și Augusta Vindelicum până la vărsarea sa în Dunăre. Augusta Vindelicum, situată la o distanță de aproximativ o zi de mers spre nord, era centrul provinciei noastre Raetia.

Abodiacum are o poziție strategică avantajoasă, fiind situat la intersecția dintre Via Claudia ce se întinde dinspre sud spre nord, de la Verona la Augusta Vindelicum, și Via Salina, care duce de la Juvavum din provincia estică Noricum peste râul Licias prin Abodiacum și mai departe prin Carbodunum spre vest.

Cuceritorii – mă refer bineînțeles la *romani* – iertați, nobile Plinius, dacă, amintindu-mi de vechea mea patrie, recad în vechile tipare de gândire – ridicaseră imediat după venirea lor o tabără militară fortificată pe un mic deal înconjurat aproape complet de râu. Mai târziu au construit acele străzi excepționale ale lor și au ridicat un pod peste Licias, singurul la sud de Augusta Vindelicum.

Abodiacum, inițial nimic altceva decât un cătun prăpădit, își datorează ascensiunea remarcabilă acestei răspântii și podului: s-au stabilit aici meseriași, mai ales fierari, rotari, curelari, turnători în bronz și tăbăcari, însă și medici veterinari, așadar, toți cei care aveau de-a face cu transportul mărfurilor și cu vehiculele necesare acestora la drum. Cărciumile și hanurile au răsărit din pământ precum ciupercile după ploaie. Câțiva negustori au încercat să-și făurească aici norocul personal, chiar dacă nu căutau marele câștig. Pentru că în zonă se găseau din belșug lemn, piatră și argila pentru cărămidă, activitatea în domeniul construcțiilor, care a început în forță, nu a mai cunoscut limite.

În copilăria mea, Abodiacum era un târgușor îngrijit care dispunea chiar și de o baie publică – nu mare, dar confortabilă și prevăzută cu toate cele necesare unui asemenea stabiliment.

Exista în această așezare nu doar un loc pentru sacrificii cu altar, împrejmuit cu grijă, ci și un templu minuscul în care puteau fi venerați în primul rând zeii romani, dar și zeii noștri băștinași – în privința asta, cuceritorii erau marimonioși.

Deoarece pe vremea mea țara trecea drept „pacificată“, cea mai mare parte a legionarilor fusese deja retrasă. În cele din

urmă, tabăra militară fortificată a fost chiar desființată. Mai erau doar douăzeci de oameni – de fapt, mai mult agenți de ordine decât soldați – care asigurau liniștea și ordinea și păzeau podul.

Și pentru că din nici o parte nu mai amenința vreo primejdie, apăruseră la mică distanță de așezare și trei vile mai mari, conace cu splendide curți interioare, prevăzute cu coloane. Una dintre ele îi aparținea lui Septimius Vacus, proprietarul hanului cel mare, cea de-a doua lui Marius Callo, negustor înstărit, și cea de-a treia lui Quintus Fabricius.

Centurionul Quintus Fabricius era comandantul bazei.

Centurio aproape că devenise un titlu de politețe, pentru că micul detașament ar fi putut fi comandat și de un simplu *decurio*. Era, de fapt, un titlu prin care Quintus Fabricius fusese dat la o parte. Era un ofițer depășit de vârstă, care nu reușise să mai promoveze și care pusese mâna pe postul din Abodiacum numai datorită relațiilor familiei sale.

De când tatăl nostru fusese omorât de un stejar pe care încerca să-l taie – stejarii nu se taie, nici chiar dacă o cer noii stăpâni –, fratele meu mai mare, Cimiar cel Tânăr, fusese nevoit să ia destinele familiei în labele lui mari.

Locuiam și ne gospodăream pământurile sus pe abruptul teren aluvionar de la sudul râului Licias, privind mândri și chiar cu o urmă de dispreț în jos spre valea romanilor. În comparație cu alți țărani din zonă noi eram bogați, pentru că livram cuceritorilor roade ale câmpului și vite de prăsilă. Cimiar cel Tânăr cobora – de regulă în căruța trasă de boi – până în Abodiacum, pentru a vinde produsele.

Iar noi mergeam aproape întotdeauna cu el. Noi, adică: eu, pe atunci în vârstă de treisprezece primăveri, cele două surori mai mari ale mele, ambele măritate deja cu doi bărbați harnici și

„așezați din zonă, cea mare binecuvântată deja cu un băiețel, precum și cei trei frați mai mici ai mei.

Și era aproape inevitabil ca noi, „puștii licatieni“, să intrăm tot mereu în conflict cu „puștii romani“. Câteva vânătăi, ici și colo câte o cămașă ruptă. Era ceva normal și banal, nimeni nu făcea caz de asta.

Pentru a declanșa o bătaie, era suficient să fim numiți „vindelicieni“.

Bineînțeles, cei mai mulți localnici dintre Foetibus și Augusta Vindelicum, Carbodunum și Bratananium erau vindelicieni. Însă noi, cei din enclava noastră de pe o rază de zece mile¹ în jurul așezării Abodiacum, noi eram „licatieni“! Eram un neam ce-i drept mic, dar cu tradiții proprii, înrudiți probabil cu retoromanii și poate chiar și cu galii din vest. Și nu cu barbarii din nord și est, de dincolo de râul Danubiu, de unde se presupune că veniseră vindelicienii. Cel puțin zeita Epona, cea mai mare divinitate a noastră, protectoarea cailor – adorată în aceeași măsură de războinici și de țărani – provenea din Gallia.

După cum am spus, eram puțini.

Și cu atât mai mândri!

Cu toate acestea, tachinările și bătăile care le urmau rămâneau în limitele obișnuite, asta până în ziua în care un îngâmfat de puști roman m-a făcut „sclav de mârtoagă jegoasă“.

Nu eram „sclav“! Și cu „mârtoagă jegoasă“ o mai jignise pe deasupra și pe sacra Epona.

L-am bătut de i-a sunat apa-n cap.

Două zile mai târziu, în fața curții noastre apărură o jumătate de duzină de legionari.

Cereau o mie de sesterți¹ amendă, pretinzând că fiul centurionului Quintus Fabricius ar fi avut de suferit la modul cel mai serios.

Fratele meu a plătit amendă – tăbăcindu-mi apoi pielea atât de temeinic, încât o săptămână întreagă aproape că nu m-am putut misca fără să mă doară.

Cu asta, lucrurile ar fi fost de fapt în ordine.

Dacă – dacă, patru săptămâni mai târziu, nu ne-ar fi ieșit iar în cale același puștiulică, învăluit într-o togă de patrician, și nu ne-ar fi numit în batjocură „sclavi jegoși de mârtoagă vindeliciană“ care „își plătesc amenzile smiorcându-se“.

Am simțit cum îmi ia foc sângele în vine. Poate că s-ar mai fi putut termina totul cu bine...

Dar chiar înaintea picioarelor sale se lăfăia o minunată, proaspătă și umedă... balegă de vacă, puțind delicios!

Întâi, i-am trimis de-acolo pe frații mei mai mici.

Și când m-am trezit smucit de brațe-n sus de pumnii brutali a doi legionari, puștiulică-centurianu' -în-togă nu se asfixiasse nici pe departe în balegă de vacă, chiar dacă trebuie să recunosc că înfașurarea sa avusese oleacă de suferit.

Am fost băgat la închisoare. Acuzat de tentativă de omor. Și de data asta amendă era de treizeci de mii de sesterți.

Fratele meu Cimiar a venit.

Mi-a promis o mamă de bătaie de să nu pot sta așezat sau culcat o lună întreagă.

Și a mai promis să-mi plătească amendă. Treizeci de mii de sesterți!

¹ 1 milă romană (milia passuum) = 1000 pași dubli = 1479 m.